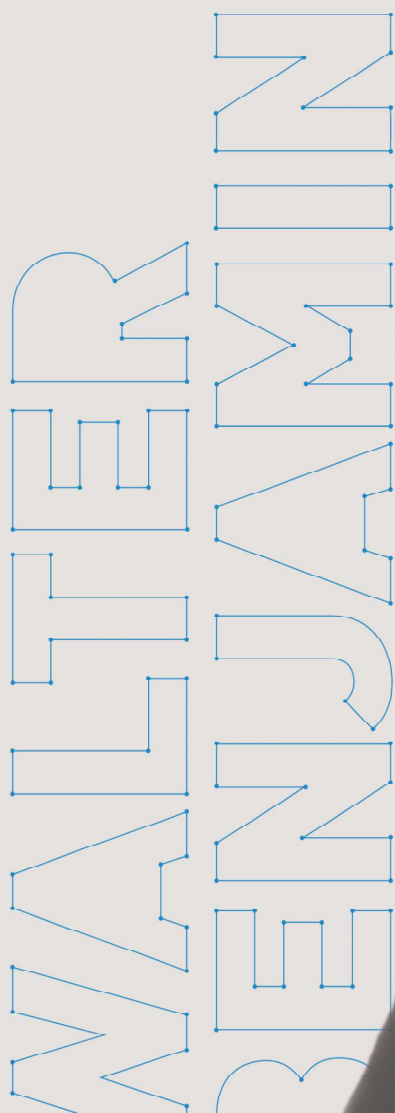

WALTER BENJAMIN

Constel·lacions de l'exili

Museu d'Història dels Jueus
del 19 de juny al 27 de setembre de 2015

Una exposició de l'Arxiu Walter Benjamin de l'Akademie der Künste (Berlín), en col·laboració amb el Museu d'Història dels Jueus, el Museu Memorial de l'Exili i la Càtedra Walter Benjamin, memòria i exili de la Universitat de Girona

DOSSIER DE L'EXPOSICIÓ TEMPORAL
Girona, juny de 2015

Als desesperats, només ens fou donada l'esperança (Walter Benjamin)

Nascut a Berlín el 1892 en una família jueva assimilada, Walter Benjamin es va suïcidar a Portbou el 26 de setembre de 1940, davant l'amenaça de ser lliurat als nazis i enviat a la mort. Aquesta exposició temporal tracta d'un dels filòsofs i crítics més importants del segle XX; amb l'objectiu de mostrar de quina manera el pensador alemany organitzava, conservava i inventariava els seus propis arxius a la mesura de la seva investigació.

L'exposició es basa en material procedent del Walter Benjamin Archiv de Berlín, i recull reproduccions facsímils de materials, suports, objectes o escrits (textos manuscrits o mecanografiats, postals, quaderns de notes, sobres, tiquets, fotografies, retalls de premsa, registres, fitxers, carpetes, llibreta d'adreces, paperassa, etc.), els quals ens reflecteixen una exigència constant en Walter Benjamin: salvar de l'oblit el pensament i organitzar-ne el rescat, ja fos del seu propi pensament, el de la seva família o de parts senceres de la història oblidades.

Al llarg de la seva vida, Walter Benjamin es va encarregar de confiar els seus textos, notes o manuscrits a diferents amics (com Gershom Scholem i Gretel Karplus). A la diversitat de materials, s'hi afegeix la naturalesa fragmentària d'aquests «dipòsits». D'aquesta manera sorgeix una constel·lació canviant d'arxius dispersos que acaba formant un paisatge de pensament d'una intensitat rara. Desitjada i organitzada, aquesta dispersió es va amplificar pels capricis de la història: l'exili a França de Walter Benjamin a partir de 1933, els períodes de refugi a les Illes Balears i a Dinamarca o la desaparició de la seva biblioteca per la divisió d'Alemanya després de la guerra.

Igualment, la mostra recull documents originals relatius als moments en que Walter Benjamin va ser en terres de Girona: des de l'expedient de la seva detenció, localitzat a l'Arxiu de Protocols Notarials de Girona, fins al document de certificació de la seva mort, inscrita en el full corresponent del registre Civil de l'Ajuntament de Portbou, el 1940. Aquest tipus de documents afegeixen valor a la mostra, i lliguen de manera explícita Walter Benjamin i Girona.

Tot convidant-nos a descobrir les seves micrografies i el seu propi inventari, obrint-nos la seva correspondència, arxius i quaderns, mostrant la seva feina de recerca bibliogràfica o la constitució de les seves col·leccions, i mostrant les seves passes per terres gironines, en els darrers i tràgics moments de la seva vida, aquesta exposició revela una manera de pensar i una visió del món que es reflecteixen en tots els actes de Walter Benjamin. Així mateix, amb la selecció de documents propis de Girona i de Portbou, la mostra es focalitza molt directament en un aspecte encara poc treballat a Girona: la història tràgica de les persecucions nazis i l'esdevenir de tantes famílies i persones particulars que varen trobar als entorns de la nostra ciutat, alguna mena de refugi i de salvació, malgrat sovint fossin tant efímeres.

Recorregut de l'exposició «Walter Benjamin. Constel·lacions de l'exili»

1. Biografia de Walter Benjamin

A través de diferents facsímils de documents personals relatius a la biografia de Walter Benjamin, es presenta la figura de l'insigne filòsof i escriptor jueu alemany, i a grans trets, la seva trajectòria vital, des dels primers temps d'aprenentatge fins al moment tràgic de la seva mort, a causa de la persecució de la Gestapo.

En aquest àmbit, hi ha alguns documents que sobresurten pel caràcter intimista que suposen, i que ens permeten copsar aspectes quotidians i vitals del filòsof:

- a. Currículum vitae de Walter Benjamin
- b. Passaport de Walter Benjamin
- c. Dietari de París
- d. *Les personnalités ayant appuyé ma demande*

D'altra banda, en aquest àmbit hi inclourem un apartat que tractarà exclusivament de Walter Benjamin a terres gironines: *Els darrers dies*. Intentarem que contingui documents originals relatius al personatge, a banda d'imatges o objectes relacionats amb el període en què va fer estada a Portbou:

- a. Expedient del Govern Civil (27 de setembre de 1940) que acredita, de la mà de la Guàrdia Civil, el pas de Walter Benjamin per Portbou i la seva defunció
- b. Despeses de la seva estada a l'Hotel de Francia de Portbou
- c. Full del Registre Civil de Portbou amb inscripció de la seva defunció
- d. Salconduit que duia Walter Benjamin en el moment de la seva detenció
- e. Rebut del lloguer d'un nínxol per un període de 5 anys, al Cementiri Municipal de Portbou, per contenir les despulles de Walter Benjamin

2. Una constel·lació intel·lectual

Un seguit de cartes, notes, i textos autògrafs permeten copsar amb força profunditat la relació de Walter Benjamin amb diferents intel·lectuals de la seva època i entorn. Els textos s'acompanyen de les fotografies de cadascuna d'aquestes persones.

Dora Benjamin (1901-1946)
Gershom Scholem (1897-1982)
Theodor W. Adorno (1903-1969)
Gretel Adorno (1902-1993)
Max Horkheimer (1875-1973)
Hannah Arendt (1906-1975)
Bertolt Brecht (1898-1956)
Gisèle Freund (1908-2000)
Adrienne Monnier (1892-1955)

WALTER BENJAMIN

Constel·lacions de l'exili

Museu d'Història dels Jueus
del 19 de juny al 27 de setembre de 2015

Una exposició de l'Arxiu Walter Benjamin de l'Akademie der Künste (Berlín), en col·laboració amb el Museu d'Història dels Jueus, el Museu Memorial de l'Exili i la Càtedra Walter Benjamin, memòria i exili de la Universitat de Girona

Direcció: Sílvia Planas

Comissariat: Erdmut Wizisla i Jörg R. Zimmer

Coordinació: Lúdia Donat i Assumpció Hosta

Administració: Núria Heras

Comunicació: Neus Casellas, Marc Francesch, Anna López i Sandra Sánchez

Traduccions: Mònica Carbó

Disseny i producció: Mostra comunicació s.l.

Amb la col·laboració de: Ajuntament de Portbou, Arxiu Històric de Girona, Martine Berthelot, Joan Gubert i Marian Román

PATRONAT
CALL DE GIRONA

CWB
Càtedra Walter Benjamin,
Memòria i Exili

Universitat
de Girona

MUM/E
Museu Memorial
de l'Exili

AKADEMIE DER KÜNSTE

Archiv

Ajuntament
de Girona

Diputació de Girona
221 municipis

Generalitat
de Catalunya

Més informació:

PATRONAT
CALL DE GIRONA

www.girona.cat/call
callgirona@ajgirona.cat
Telèfon: 972 216 761

Museu d'Història dels Jueus
Carrer de la Força, 8 – 17004 Girona